

Городнюк Наталія,
доцент кафедри англійської філології,
доктор філологічних наук, доцент,
Маріупольський державний університет,
gorodnyuk_natalia@ukr.net
Кравченко Олена,
здобувач вищої освіти,
Маріупольський державний університет
olena.kravchenko@mdu.in.ua

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Україна переживає довгий період повномасштабної війни. Доки триває війна закладається фундамент під нову післявоєнну Україну. В кожній галузі і сфері формуються плани, щоб максимально скористатися можливостями для реформування, в тому числі і в сфері вищої освіти. Освіта завжди була чинником розвитку і поступу, вона давала можливість розвивати культуру й економіку, розкривати людський потенціал.

Місія сучасного українського університету, який є осередком змін та вирішення низки проблем політичного, технологічного, екологічного, соціокультурного спрямування, полягає в сприянні сталому розвитку і вдосконаленню суспільства. В сфері освіти були запроваджені деякі реформи: здійснена автономія закладів вищої освіти, через яку зближено українську систему вищої освіти з європейською; впроваджено трирівневу структуру (бакалавр, магістр, доктор філософії); створено систему забезпечення якості вищої освіти, але нині трансформації призупинилися. Потрібні подальші реформи в освіті.

На сьогодні на розвиток освіти впливають ряд негативних чинників. Перш за все це стосується вимушеного переміщення значної кількості населення України та руйнування й пошкодження закладів освіти внаслідок воєнних дій. Українські здобувачі освіти, які потрапили за кордон через воєнні дії мали змогу оцінити інфраструктуру західних університетів. І зараз сучасна демографічна ситуація в країні демонструє відтік інтелектуального, фізично розвиненого молодого населення в інші країни світу, що свідчить про наявність в Україні поряд із рядом соціально-економічних проблем також і глибокої демографічної кризи.

Саме тому важливою сьогодні є розробка стратегії рееміграції як противага явищу наукової еміграції, яка набула інтенсивності за час російсько-української війни. Для цього необхідно посилювати координацію наукових програм в інтеграції з освітніми закладами за кордоном, знаходити важелі заохочення для повернення на Батьківщину, формувати в студентів почуття причетності до тих подій, що відбуваються в Україні і світі, акцентувати виховну, дослідницьку увагу на проблемі збереження національних традицій, соціальних, морально-етичних цінностей. Очевидним є те, що політичні плани загарбника передбачають не лише захоплення території та виробничих ресурсів.

Мета російської військової експансії полягає у знищенні української державності, відновленні практики радянського тоталітаризму, руйнації національної ідентичності на всіх рівнях її вияву тощо. Важливо пам'ятати, що у період війни та, у перспективі, в повоєнний час саме цінності є світоглядними орієнтирами в житті спільноти, чинниками розбудови/відбудови вільного, демократичного суспільства. Таке розуміння орієнтує нас на

проблему збереження і розвитку людського потенціалу, що значною мірою вирішується ресурсами освіти, зокрема вищої.

Список використаних джерел

Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021–2031 роки. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2020/09/25/rozvitku-vishchoi-osviti-v-ukraini-02-10-2020.pdf> (дата звернення: 10.11.2023).

Олешко А.А., Ровнягін О.В. Сучасні тенденції міжнародної освітньої еміграції з України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 3. С. 21–25.

Оржель О.Ю. Про роль вітчизняних університетів у відновленні України під час воєнного стану та по завершенні війни. *Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції у трьох томах, м. Київ: ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 246 с.

Осадчий В. В. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у роботу вищого навчального закладу. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2009. № 4. С. 22–28.

УДК 378.016

Демидова Юлія,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної освіти,
Маріупольський державний університет,
u.demidova@mdu.in.ua

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ НОВОЇ ФОРМАЦІЇ

В умовах воєнного стану українська система вищої освіти знаходиться у процесі трансформації, які відбуваються у зв'язку з виникненням нових викликів, особливостями соціально-економічного стану нашої держави. Система освіти знаходиться в постійному пошуку нових шляхів розвитку, відбувається її модернізація та цифровізація, виникнення флагманських освітніх програм, здійснюється реалізація проривних стратегій і тактик нової культури розвитку майбутніх фахівців. Все це потребує організації у закладах вищої освіти освітнього процесу, спрямованого на формування професійних компетентностей та досягнення високого рівня професіоналізму.

Належний професійний рівень фахівця набуває особливого значення, оскільки саме в закладі дошкільної освіти закладаються ті фундаментальні цінності, на яких будується та розвивається українська нація.

Особливу увагу необхідно звертати на проблему підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти під час навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти, оскільки саме тут відбувається усвідомлене формування себе як педагога – удосконалюються фахові компетентності, відбувається прояв професійних якостей, зростає ступінь педагогічної майстерності.

Аналізуючи психолого-педагогічні дослідження, можна стверджувати, що професійна підготовка фахівців у ЗВО завжди була у центрі уваги науковців, особливо у М.Вачевського, І.Каленюк, А.Маркової, А.Нісімчука, О.Пехоти, тощо, які заакцентували увагу саме на підвищенні якості професійної підготовки.